

TAG UWCH

1020U50-1

Z22-1020U50-1

DYDD MAWRTH, 24 MAI 2022 – PRYNHAWN

TUESDAY, 24 MAY 2022 – AFTERNOON

CYMRAEG: AIL IAITH – U2 uned 5
Y GYMRAEG YN Y GYMDEITHAS A THRAWSIEITHU
(Papur Ysgrifenedig)

2 awr

2 hours

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc).

ADDITIONAL MATERIALS

A WJEC pink 16-page answer booklet.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn yn Adran A ac Adran B.

Ysgrifennwch eich atebion yn y llyfryn ateb sy'n cael ei roi i chi.

Bydd y marcio yn ystyried ansawdd eich iaith a'ch mynegiant yn eich atebion.

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Use black ink or black ball-point pen.

Answer **all** questions in Section A and Section B.

Write your answers in the separate answer booklet provided.

The marking will take into account the quality of written communication used in your answers.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch mai papur synoptig yw hwn ac felly bydd yn profi eich dealltwriaeth o'r cysylltiadau rhwng gwahanol elfennau o'r pwnc.

Ni chaniateir geiriaduron.

INFORMATION FOR CANDIDATES

The number of marks allocated for each question or part-question is given in brackets.

You are reminded that this paper is synoptic and so will test understanding of the connections between the different elements of the subject.

Dictionaries are **not** permitted.

ADRAN A**Y Gymraeg yn y Gymdeithas**

1. (i) **Er mwyn cael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, mae'n bwysig bod pobl yn defnyddio'r iaith yn eu bywydau bob dydd. Pa gyfleoedd sydd i ddefnyddio'r iaith Gymraeg yn eich ardal chi?**

Trafodwch mewn tua 200 o eiriau.

Gallech chi ddewis cyfeirio, er enghraifft, at:

- addysg Gymraeg yn eich ardal chi;
- swyddi Cymraeg/dwyieithog yn eich ardal chi;
- cyfleoedd i chi ddefnyddio'r iaith Gymraeg yn gymdeithasol. [20]

- (ii) **Mae statws swyddogol yr iaith Gymraeg yng Nghymru wedi newid llawer dros y 40 mlynedd diwethaf.**

Trafodwch mewn tua 200 o eiriau.

Gallech chi ddewis cyfeirio, er enghraifft, at:

- brotestio/ymgyrchu dros yr iaith yn y gorffennol;
- y deddfau iaith;
- gwaith Comisiynydd y Gymraeg;
- eich barn chi am y newidiadau. [20]

TUDALEN WAG

ADRAN B**Trawsieithu**

2. Darllenwch yr erthygl ganlynol sy'n trafod **gwastraff plastig yn ein moroedd**.

Ysgrifennwch **erthygl** yn Gymraeg (tua 350 o eiriau) yn ymateb i'r darn Saesneg. [40]

Gan ddefnyddio'r wybodaeth sydd yn yr erthygl a'r eirfa isod dylech drafod:

- **y ffeithiau a'r ystadegau yn y darn;**
- **eich ymateb personol chi i'r darn.**

Ni ddylid cyfieithu'r testun.

Ni ddylid dyfynnu (*quote*) yn Saesneg o'r testun.

Geirfa

tonne – tunnell

end up – mynd i

the equivalent of – yn gyfystyr â

a lorry load – llwyth lori

researcher – ymchwilydd

deep ocean – moroedd dwfn

choke – tagu

turtles – môr-grwbanod

Pacific Islands – ynysoedd y Môr Tawel

disintegrate – chwalu

micro-plastics – micro-blastigion

the food chain – y gadwyn fwyd

single-use plastics – plastig un tro

on average – ar gyfartaledd

act – gweithredu

generations – cenedlaethau

steps – camau

individuals – unigolion

Plastic waste in our oceans

Around 12.7 million tonnes of plastic end up in our oceans each year. That's the equivalent of a lorry load of rubbish a minute.

Researcher Dr Eleri Matthews says, "When I see plastic in the deep ocean, I always feel shock and disappointment that our rubbish has arrived there before us. Our oceans are turning into a plastic soup and the effects are terrible. Big pieces of plastic are choking turtles and seabirds."

Plastic waste is in every corner of our planet, from Welsh beaches to Pacific Islands. Bottles, bags and other items disintegrate into 'micro-plastics' which enter the food chain in the oceans. They can be in the seafood on our plates.

Plastic, of course, is vital. Plastic is in computers, mobile phones and cars. However, the main problems are caused by single-use plastics and the large quantities we use. On average, a plastic bag is used for 15 minutes but it can take between 100 and 300 years to disintegrate.

Rhys Brown from Greenpeace says: "With millions of tonnes of plastic going to the oceans, we must act now. It's not too late. If we act together we can protect the world's oceans for future generations."

More than 50 countries across the world are taking steps to reduce plastic pollution. We also have a responsibility as individuals. As well as reducing our single use plastic, we can reuse plastic and recycle it. Taking part in beach cleans is another way of making a difference. "There's plenty we can do", says Rhys Brown. "Even talking to family and friends about why it's important to reduce plastic in our lives can help."

DIWEDD Y PAPUR

TUDALEN WAG

TUDALEN WAG